

Asiantuntijalausunto: HE 175/2026 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle

Loimu ry:n lausunto liittyen valtion talousarvioon vuodelle 2027

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden sekä ruoka-alan korkeakoulutettujen liitto Loimu ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaostolle valtiontalousarvioesityksestä vuodelle 2027. Loimu edustaa laajalti luonnontieteellisten, ympäristö- ja metsäalojen sekä ruoka-alan korkeasti koulutettuja ammattilaisia. Edustamamme alat tuovat Suomelle merkittävän mahdollisuuden tulevaisuuden menestykseen ja ne ovat ratkaisevia ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjunnassa.

Pääviestimme on, että edellisinä vuosina linjatut säästöt aiheuttavat jo merkittävää haittaa ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteille, eikä näiden lisäksi uusia säästöjä vuodelle 2027 tulisi enää tehdä. Olemme erityisen huolissamme henkilöstön työkuormasta, kun määrärahoja jatkuvasti leikataan ja työntekijöitä irtisanotaan, mutta tehtävät pysyvät samoina. Seuraavassa huomioitamme budjetin momenttien mukaisessa järjestyksessä.

Lupa- ja valvontaviraston toimintamenot 28.40.04. sekä elinvoimakeskusten toimintamenot 32.01.02

Lupa- ja valvontavirasto sekä uudet elinvoimakeskukset aloittivat toimintansa vuoden 2026 alusta. Niiden toimintaan kohdistettiin alusta alkaen säästöpainetta, ja nyt talousarvioehdotuksessa ehdotetaan lisää ns. juustohöyläystä eli toimintamenosäästöjä kaikilta hallinnonaloilta. Uusille virastoille pitää antaa työrauha saada toiminta kunnolla käynnistettyä. Lisäksi tehtävien laadukkaaseen ja vastuulliseen hoitamiseen on jo nyt varattu liian vähän määrärahoja.

Loimu ry esittää, että vuonna 2026 päätetyt lisäsäästötoimet perutaan.

Lupa- ja valvontaviraston osalta tämä tarkoittaa 1 219 000 euron toimintamenosäästön sekä 341 000 euron tuottavuustoimenpiteiden perumista.

Elinvoimakeskusten osalta tämä tarkoittaa 2 989 000 euron toimintamenosäästön sekä 569 000 euron tuottavuustoimenpiteiden perumista.

Ympäristöhallinnon toimintamenot (momentti 35.01.01)

Ympäristöhallinnon toimintamenoja on leikattu joka vuosi. Talousarvion perusteissakin vaikutetaan ymmärretyn henkilöstön kuormitus: *"Ympäristöhallinnon henkilöstövoimavaroja johdetaan ja osamista kehitetään suunnitelmallisesti tavoitteena säilyttää ympäristöhallinnon palvelukyky ja turvata henkilöstön motivaatio."* Sen sijaan, että tavoiteltaisiin juuri ja juuri palvelukyvyn säilyttämistä ja motivaation turvaamista, tulisi tavoitella laadukkaita ja sujuvia palveluita sekä hyvinvoivaa, sitoutunutta ja osaavaa henkilöstöä.

Loimu ry esittää, että vuonna 2026 päätetyt lisäsäästötoimet perutaan. Ympäristöhallinnon toimintamenojen osalta tämä tarkoittaa 369 000 euron toimintameno säästön sekä 91 000 euron tuottavuusvähennyksen perumista.

Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (momentti 35.01.04)

Suomen ympäristökeskus SYKE tekee merkittävää työtä kestävän kehityksen edistämiseksi. SYKE:n tuottaman tutkimustiedon tarve tulee kasvamaan tulevina vuosina. Tällöin on aivan väärä suunta karsia tutkimuksesta ja tiedontuotannosta. Lisäksi Loimu ry on huolissaan SYKE:n rahoitusrakenteesta ja sen riippuvuudesta ulkopuolisesta rahoituksesta. Tyypillisesti EU-hankkeissa edellytetään vähintään 20 % omarahoitusosuutta, ja on riskinä, että SYKE joutuu jättäytymään Suomen kannalta edullisten ja kustannustehokkaiden tutkimushankkeiden ulkopuolelle, mikäli valtio nettorahoitus SYKE:lle ei kasva nykyisestä. Talousarvioesityksessäkin todetaan EU-rahoituksen merkityksen kasvu, mikä näkyy kasvavana tarpeena omarahoitusosuuden kasvattamiselle. Noin puolet SYKE:n henkilöstöstä on sidottu ulkopuoliseen rahoitukseen, ja talousarvioesityksessä ehdotetaan henkilötövuosien vähentämistä 40 htv verran.

Loimu ry esittää, että vuonna 2026 päätetyt lisätoimet perutaan. Suomen ympäristökeskuksen osalta tämä tarkoittaa 737 000 euron toimintameno säästön sekä 86 000 euron tuottavuusvähennyksen perumista. Lisäksi esitämme, että ympäristötiedon tiedonhallinnan kokonaisuuden leikkaus 1 000 000 euroa perutaan.

Tutkimusalue Arandan rahoitus sisältyy SYKE:n kokonaisrahoitukseen. Viime vuosina aluksen rahoitus on ollut epävakaa pohjalla ja sitä on jouduttu hakemaan muun muassa lisätalousarvioiden kautta. Aranda kuuluu Suomen kansalliseen tutkimusinfrastruktuuriin ja sen merkitys Suomen merentutkimukselle on suuri.

Loimu ry esittää, että Arandan lakisääteisten toimintojen ja tutkimuksellisten tavoitteiden saavuttamiseksi aluksen toiminnalle ja ylläpidolle varataan erillinen, riittävä ja korvamerkitty summa.

Ympäristön- ja luonnonsuojelu (momentti 35.10.)

Ympäristön- ja luonnonsuojelun rahoituksesta leikattiin heti vaalikauden alussa kokonaisuudessaan noin kolmannes. Loimu on huolissaan Suomea velvoittavien kansallisten ja kansainvälisten ympäristö- ja luontotavoitteiden saavuttamatta jäämisestä määrärahojen riittämättömyyden vuoksi. Suojelutavoitteiden kannalta suojeltavien alueiden määrää pitäisi pystyä kasvattamaan nyt kun se vielä on mahdollista. Nyt ehdotetussa talousarviossa suunta on oikea ja suojeluun on muun muassa METSO-ohjelman kautta varattu lisärahoitusta. Kokonaisuudessaan taso on kuitenkin edelleen matalampi kuin esimerkiksi vuonna 2025.

Loimu ry esittää, että momentille Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot 35.10.63 osoitetaan 10 miljoonan euron lisärahoitus, jonka voi kohdistaa esimerkiksi HELMI-ohjelman lisärahoitukseen.

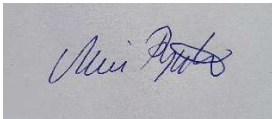
Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (momentti 35.10.52)

Supistuneen budjettirahoituksen takia Metsähallituksen Luontopalvelut joutui jo syksyllä 2023 irtisanomaan suuren määrän asiantuntijoitaan eikä Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin esitetä edelleenkään tasokorotusta vaan yli kolmen miljoonan euron lisäleikkausta. Leikkauksesta kärsivät maamme luonnon lisäksi hyvinvoinnille tärkeät retkeilymahdollisuudet, kansallispuistojen infra sekä matkailu. Myös tärkeäksi laajalti koettu Helmi-elinympäristöohjelma, joka vahvistaa luonnon monimuotoisuutta mm. ennallistamalla soita ja turvaa luonnon ekosysteemipalveluja, on selvästi aliresursoitu.

Loimu ry esittää pysyvää 5,5 miljoonan euron lisärahoitusta vuodessa Luontopalveluille retkeilyinfran, lähiluontokohteiden ja digitaalisten palvelujen ylläpitoon ja kehittämiseen. Toimenpiteellä vahvistetaan kansanterveyttä, ennaltaehkäistään sairauksia ja tuetaan matkailumme kasvua.

Helsingissä 30.9.2026

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden sekä ruoka-alan korkeakoulutettujen liitto Loimu ry

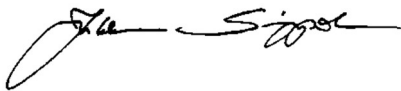
Minea Pyykönen

Toiminnanjohtaja

Aaro Riitakorpi

Yhteiskuntasuhde- ja neuvottelupäällikkö

Jukka Sippola

Neuvottelupäällikkö